

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 121/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], konajúca prostredníctvom advokáta a konateľa [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 391/2013-138 z 25. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) č. k. 4 Co 391/2013-138 z 25. septembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 215/2012-90 z 21. mája 2013 zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 6 010,20 € s príslušenstvom z titulu plnenia zo zmluvy o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu sťažovateľky. Proti uvedenému prvostupňovému rozsudku podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie, na základe ktorého ho krajský súd napadnutým rozsudkom vo veci samej vrátane príslušenstva pohľadávky a trov konania ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka tvrdí, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku v rozpore so zákonom nevysporiadal s jej argumentáciou, ktorá mala podľa nej pre vec podstatný význam. Konkrétne ide najmä o argumentáciu odôvodňujúcu *„to, že súčasťou platných právnych predpisov je aj hmotno-právne ustanovenie § 27 ods. 8 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré sa vzťahuje na všetky právne vzťahy uzatvárané bankou, a nie je žiadnym právnym predpisom vylúčené použitie tohto ustanovenia na právne vzťahy banky, a pretože toto ustanovenie zakazuje banke určité typy zmlúv uzatvárať, tak s použitím § 119 ods. 3 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, veta za bodkočiarkou, nemôže banka pokračovať v plneniach skôr uzavretých zmlúv tohto typu (výslovne je táto nepravá retroaktívita zákona stanovená v § 116 Zákona č. 483/2001 Z. z. zákona o bankách)“*.

Poukazujúc na § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z. z.“ alebo „zákon o bankách“), ktorý ustanovuje bankám zákaz uzatvárať také zmluvy, z ktorých nemajú primerané protiplnenie (napr. zmluva o dôchodku), dostalo sa podľa sťažovateľky plnenie z takýchto skoršie uzatvorených zmlúv do rozporu so zákonom č. 483/2001 Z. z.

s tým, že takáto činnosť je zakázaná priamo § 119 ods. 3 zákona o bankách. Sťažovateľka uvádza, že to nespôsobuje spätnú neplatnosť uvedených zmlúv, ale dodatočnú nemožnosť plnenia, čo sa vzťahuje podľa platnej právnej úpravy aj na skôr vzniknuté právne vzťahy (§ 116 zákona č. 483/2001 Z. z.).

Ďalej sťažovateľka namieta nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s tou jej argumentáciou, podľa ktorej sa na vec „*má použiť Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, pretože zákon o bankách upravuje okrem bankových činností aj iné činnosti banky, upravuje celé postavenie banky, podľa § 1 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách tento zákon upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, s organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území Slovenskej republiky na účel regulácie a kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Skutočnosť, že aj v tejto veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky so sídlom na území Slovenskej republiky (teda vzťahy vymenované v ustanovení § 1 zákona o bankách), je preukázaná v konaní vykonaným dôkazom, a to Štatútom Podporného dôchodkového fondu [REDAKOVANÉ], ktorý bol účinný od 1. 7. 1993, v ktorého čl. I sa uvádza, že Podporný dôchodkový fond [REDAKOVANÉ] slúži... na podporu stabilizácie pracovníkov [REDAKOVANÉ]. Teda ide pri tejto zmluve o dôchodku o úpravu vzťahu súvisiaceho s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky.“*

Podľa názoru sťažovateľky v danej veci „*ide o zjavnú arbitrárnosť a neodôvodnenosť*“ napadnutého rozsudku krajského súdu, dodávajúc, že „*ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí*

súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.

Za postup nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania považuje sťažovateľka taký postup odvolacieho súdu, keď sa jeho rozhodnutie nezaoberá „*odvolaním brojacim práve proti dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu prvého stupňa*“. K porušeniu v petite sťažnosti uvedených práv došlo podľa sťažovateľky neodôvodnením napadnutého rozsudku v súlade s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd meritórne rozhodol o porušení jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, aby ho zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha, aby ústavný súd uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť jej trovy konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 391/2013-138 z 25. septembra 2013.

Hoci sťažovateľka v sťažnosti deklarovala, že vzhľadom na vyčerpanie všetkých riadnych i mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré bola v tomto konaní oprávnená uplatniť, je jej sťažnosť prípustná, pretože proti napadnutému rozsudku nie je prípustné dovolanie, ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že ochrany svojich práv sa sťažovateľka okrem podania sťažnosti ústavnému súdu domáhala aj podaním dovolania proti napadnutému rozsudku, ktoré bolo doručené okresnému súdu 23. decembra 2013. O tejto skutočnosti sa však sťažovateľka vo svojej sťažnosti nezmenila. Ústavný súd taktiež zistil, že príslušný súdny spis nebol okresným súdom ku dňu prerokovania tejto sťažnosti zaslaný Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o sťažovateľkou uplatnenom mimoriadnom opravnom prostriedku.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatnení svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte inštitucionálny mechanizmus, ktorého uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci podieľajúcich sa na ochrane ústavnosti. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 498/2013).

V danom prípade sťažovateľka subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptovala tým, že podala v predmetnej veci dovolanie súčasne s podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej

istoty ústavne akceptovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V judikatúre ústavného súdu sa už aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej (už stabilizovanej) judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolila v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka, t. j. na paralelné podávanie sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014